

Slovenski iredentizem.

(1. nadaljevanje*).

Ne sme se pozabiti, da se je medtem v letu 1909 razmerje Srbije do nas vsled aneksijske skoraj do vojne poojstrilo in da tudi pozneje niso nastopile nobene boljše razmere; potem šele se zamore razsoditi, kaj pomeni to zadržanje slovenskega časopisja. Le zasledovanje tega zadržanja je, da leta 1912, med prvo balkansko vojno, slovenski listi svoja poročila neposredno od vladinega srbskega tiskovnega urada dobivajo in da so polni veselja nad zmagami, da pusti „Slov. narod“ svoja poročila o vojni pisati od preje imenovanega dezertarja Vukasovića; eno leto pozneje, ko mora Avstrija zaradi Skutarija na Črnogorsko ultimatum staviti, se postavi „Slovenec“ na stran Črnogorcev! V trenutku, ko je vojna s Srbi in Črnogorci skoraj neprepredljiva, piše „Slovenec“: „Mi Slovenci... smo preslabi, da dosežemo svoje narodne cilje v polnem obsegu iz lastne moči... Ker pa tvorimo po jeziku in krvi... s vsemi Jugoslovani do Črnega morja eno enoto, je za nas najbolj naravno, da zasledujemo kolikor mogoče daleč idočo kulturno združenje z Jugoslovani izven mej naše monarhije...“ Komur se to v takem trenutku še ne zdi veleizdajstvo, ta naj čita, kako je „Slovenec“ dne 31. januarja 1914 Avstriji s srbsko intervencijo grozil. „Vlada naj le tako naprej deluje“, je pisal, „kadar bo de mera polna, dobila bo zaslužene zahvalne adrese: eno od ministerstva za zunanje, drugo pa menda od kakšne druge strani...“ Čita se naj, kaj je minister Srbije hvaležno o zadržanju „Slovenca“ pisal (zasebno pismo ministra Stojana Novakovića na avstrijskega [prav znanega slovenskega in „ilirskemu“ gibanju pripadajočega moža, s katerim smo se svoj čas že opetovano pečali! Op. uredništva „Štajerca“] profesorja Ilešiča): „Ni mi treba Vam povedati, kako zelo smo mi Srbi razveseljeni vsled Srbom prijaznega zadržanja „Slovenca“...“

Ako stoji kaj takega dan za dnevom v časopisih, se prične majati v čustvu ljudstva meja med dovoljenim in nedovoljenim. Kar je samo predrzna in sanjarska nada političnih rogoviležev, mora smatrati čitatelj listov kot jako blizu uresničenja; kajti samoumevnost, s katero se dela, kakor da bi bili avstrijski Slovenci že sedaj ljudstvo srbskega kraljestva, mu to mnogo jasneje prigravaja, nego bi zamogle to storiti najplamenitejše zahteve. Tudi inozemstvo je iz tega sklepalo, da je Avstrija že v razsulu. (Tako je spravljalo slovensko časopisje klerikalne in liberalne barve gotovo avstrijsko misleče, cesarju in domovini zvesto udano slovensko ljudstvo v slabo luč. Marsikdo — zlasti med slovensko mladino, ki se je potepala po raznih društvih, — se je pustil od teh hinavskih hujskačev zapeljati. V splošnem pa je ljudstvo ostalo zvesto cesarju in domovini. Svojim srbofilskim voditeljem okoli „Slovenca“, „Slovenskega naroda“ in drugih enakih listov ne bo de nikdar več verovalo. „Štajerc“ si v tem oziru ne more ničesar očitati. On je stal vedno na stališču zvestobe do Avstrije. Opomba uredništva „Štajerca“).

(Naprej prihodjije.)

Izpred sodišča.

Boj v klosterskem vrtu.

Gradec, 14. novembra. Dne 6. septembra ponoči zgodil se je v klosterskem vrtu Karmelitov v Gradcu boj med nekim tatom sadja in klosterskim bratom Aleksijem Stopper, pri katerem sta bila oba ranjena. Ta je neki elektrotehnik Kodella. Ta Kodella šel je v neki sadonosnik in je kradel breskve. Ker se je čutil opazovanega, šel je raje v sosedni klosterski vrt. Neki 11-letni deček, ki ga je spremljal, bil je od bratra Aleksija, ki je držal na vrtu stražo, zasačen. Frater je hotel dečku breskve odvzeti. Tako je

* Glej številko 46. našega lista!

prišlo do pretepa s Kodellom. Oba sta padla na tla; frater je ležal spodaj in je potegnil bodalo, katerega mu je pa Kodella iztrgal. Potem je potegnil izvrstno oboroženi frater revolver in je enkrat ustrelil ter Kodella ranil. Kodella pa je fratra z nožem na obrazu ranil. Kodella je bil zaradi tatvine na 14 dni zapora obsojen, frater Aleksij pa zaradi prepovedanega nošenja orožja na 30 kron globe.

Železniške tatvine.

Maribor, 13. novembra. Mariborsko državno pravdnništvo dvignilo je proti železničarjem Johanu Kalmar, Aleksandru Csincza in Adamu Nagy tožbo zaradi zločina tatvine. Na vožnji od Ormoža proti Ptujtu kradli so namizni špeh in olje za okroglo 250 kron. Czincza in Nagy živita na Ogrskem in se bodeta morala vsled tega pred ogrsko sodnijo zagovarjati. Kalmar pa je bil pred mariborsko sodnijo na 6 mesecev težke ječe obsojen.

Zapor zaradi oderuštva pri stanovanjih.

Zagreb, 13. novembra. Pekovski mojster Avgust Arnuš, hišni lastnik v Zagrebu, je svojim strankam stanarino od 78 na 120 K na mesec, torej skoraj za polovico zvišal. Zaradi tega neopravičenega in prenapetega zvišanja stanarine imel se je hišni lastnik pred policijskim komisariatom zagovarjati in je bil obsojen na 10 dni zapore.

245.085 mark globe.

Zwickau, 11. novembra. Tovarniški lastnik Ernst Goltner bil je pred deželno sodnijo obsojen na 245.085 mark denarne globe, ker je zaplenjene tkanine, pavolo, lan itd. izdeloval, njih izdelke brez dovoljenja prodajal in pri temu še najvišjo ceno prekorajčil. Tako kaznujejo oderuhe na Nemškem!

V. avstrijsko vojno posojilo.

V najbližjih dneh izide poziv za podpisovanje petega avstrijskega vojnega posojila, ki se vrne v 40. letih; ta oblika zagotavlja ugodno dolgotrajno obrestovanje glavnice ter je našla ob IV. vojnem posojilu jako močan odmev med podpisovalci. Druga oblika je je 5%-odstotno posojilo na zakladne liste, ki se v 5 1/2 letih popolnoma vrne. Tudi topot se bodo nudile podpisovalcem razne ugodnosti ter je pričakovati, da bo tudi to novo vojno posojilo uspelo v blagor države.

Razvoj gospodarskega življenja v Avstriji je šel tekom vojne nakvišku. Naše industrije, naše obrti, naše trgovstvo, zlasti vojno, cvete, delavec je dobro plačan in čeravno so tuintam težave v javnem življenju, so to večinoma le mimoidoči pojavi, katerim je mogoče v kratkem priti v okom. Vsaka vojna ustvarja ovire in težave, toda avstrijsko prebivalstvo tekom 27 vojnih mesecev ni le sijajno zdržalo, marveč je, zaupajoč na končnoveljavni uspeh našega orožja, v štirih vojnih posojilih dalo državi na razpolago tudi potrebna sredstva za nadaljevanje vojaških operacij, in sicer skupaj 13 1/2 milijarde.

Peto avstrijsko vojno posojilo bo nudilo podpisovalcem enaka jamstva kakor prejšnja, nosilo bo posestniku ravno tako bogato obrestovanje kakor prejšnja. Žrtve je toraj le majhna. Kajti, kje se je celo v mirni dobi dobil državni papir, ki bi bil dajal 5 1/2-odstotni dobiček? Vsi, kateri so si z bogatim zaslužkom nakupili denarjev — in teh se predvsem tiče — imajo naravnost dolžnost, nuditi domovini pomoč, kakor hitro gre za to, da v času sile podpremo našo slavno Avstrijo.

Avstriji hočemo v prvi vrsti pokazati našim zaveznikom, da ne zaostajamo v pripravljenosti za domovino; našim sovražnikom pa hočemo dokazati, da smo vedno umeli in še umevamo z blagom in krvjo braniti našo ljubo domovino.

mi bombami jako učinkujoče obmetalo. Več avstrijskih vojakov je bilo poškodovanih in en veliki avstrijski vojak povzročilo. Vkljub ljutemu obstreljevanju so se vsa letala nepoškodovana vrnila. Mornariško poveljstvo.

Plen v Constanzi.

Iz Sofije se poroča z dne 14. novembra: Štetje plena, ki so ga nemško-bolgarske vojske pri zavzetju rumunskega mesta Constanze opravile, je zdaj dokončano. Plen znaša 1.000 ton petroleja (ena tona je 1000 kil), 1.000 ton mineralnega olja, 27.000 ton bencina, ogromne množine žita, kave, sladkorja, ki se jih je shranjevalo za oskrbo rumunske armade.

1823 Rumunov in 480 Italijanov vjetih.

Avstrijsko uradno poročilo od srede.

K.-B. Dunaj, 15. novembra. Uradno se razglasa:

Vzhodno bojišče. Fronta nadvojvode Karla. V severni Valahiji se je včeraj uspešno nadaljeval. Rumuni so pustili 23 oficirjev in 1800 mož ter 4 kanone v naši roki. Vzhodnem obmejnem prostoru in v gozdovih Karpatih nobeni posebni dogodki. — Smrt princa Leopolda. Pri c. in kr. četa ničesar pomembnega.

Italijansko bojišče. Naše čete v nekem italijanskem jarku 5 oficirjev in 150 mož vjele ter 7 strojnih pušk zaplenile.

Balkansko bojišče. Nič novega. Namestnik generalštabnega šefa pl. Höfer, fml.

Nemško uradno poročilo od srede.

K.-B. Berlin, 15. novembra (W.-B.) Iz bližnjega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Bitka severno od Aradja naprej. Tudi 14. november bil dan velikih bojov. Angleži napadli so z velikimi silami severno od Ancre in z Le Sarsom ter Guendecourtom. Sicer se ni posrečilo zavzeti vas Beaucourt, ali na drugih točkah so bili krvavo odbiti.

Vzhodno bojišče. Fronta princa Leopolda. Na vzhodnem obrežju Nararke obračali so se proti pred kratkim od nas zavzeti postojanki od Krasnolesje besniški napadi, ki so bili vsi s protisunkom zamrjeni. — Fronta nadvojvode Karla. Na vzhodni fronti od Siebenbürske vladalo je intenzivno bojno delovanje. V za nas uspešnih bojnih in pogorskih bojih v Valahiji so Rumuni včeraj izgubili na vjetih 23 oficirjev in 1800 mož, na plenu pa 4 kanone ter več strojnih pušk.

Balkansko bojišče. Armada pl. Mackensena. Nobena sprememba položaja. Napadava Bukarešt bila je od naših letal z bombami obmetana. — Makedonska fronta. Ob Cerni posrečilo se je nasprotnikom, zavzeti nekaj visočin.

Prvi generalkvartirnojster Ludendorff.

Inzerati

„Štajercu“

imajo vsled velike razširjenosti najboljši uspeh. Sprejemajo se:

- v Ptuj pri upravi lista;
- v Celju pri gosp. Fritz Rasch;
- v Mariboru pri g. Rud. Gaisser.

Najboljši uspeh!

Iz... alne... šile... prot... 104... nih... jster... o se